SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:996

av Lotta Högström m.fl. (M)

Särskilt tillstånd för alkoholservering vid kommunala träffpunkter för äldre

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en särskild, förenklad tillståndsform för tillfällig alkoholservering vid kommunala träffpunkter för äldre, som möjliggör flera i förväg planerade arrangemang per år till en proportionerlig avgift utan krav på att verksamheten begränsas till ett slutet sällskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Kommunala träffpunkter spelar en viktig roll i arbetet med att främja gemenskap och motverka ofrivillig ensamhet bland äldre. De erbjuder möjligheter till social samvaro, aktiviteter och möten som bidrar till ett aktivt och självständigt liv. För många seniorer är träffpunkten en viktig del av vardagen och en plats där nya kontakter kan knytas och befintliga relationer stärkas.

I Stockholm finns träffpunkter för äldre i stadens olika stadsdelar. Där arrangeras bland annat middagar, högtidsfiranden, sommarfester och andra sociala aktiviteter. Dessa verksamheter bidrar till livskvalitet och gemenskap och bör ha goda förutsättningar att erbjuda ett varierat utbud av aktiviteter.

För den som önskar kan ett glas vin eller öl vid en festmiddag vara ett naturligt inslag i ett socialt sammanhang. Det handlar inte om att göra alkohol till en del av den

ordinarie verksamheten, utan om att ge äldre möjlighet att själva välja vid särskilda tillfällen. Alkoholfria alternativ ska alltid finnas och deltagandet ska vara frivilligt.

Äldre människor är vuxna individer med rätt till självbestämmande och inflytande över sin vardag. Att bli äldre ska inte i sig innebära att möjligheterna att delta i sociala sammanhang begränsas. Samtidigt ska alkoholservering ske ansvarsfullt och med hänsyn till både besökarnas trygghet och personalens arbetsmiljö.

Behovet av en enklare tillståndsordning

Frågan om alkoholservering vid träffpunkter för äldre har aktualiserats i Stockholm, bland annat i samband med diskussioner om Vasaträffen. I ett ärende i Norra innerstadens stadsdelsnämnd i mars 2026 behandlades möjligheten att ansöka om tillfälliga serveringstillstånd för arrangemang vid seniorträffpunkter. Frågan visar att det finns ett intresse av att kunna erbjuda alkoholservering vid enstaka tillfällen, samtidigt som verksamheterna behöver förhålla sig till alkohollagens krav.

Den 1 juni 2026 avskaffades kravet på matservering och eget kök för serveringstillstånd. Det var en förändring som tog bort ett tidigare hinder för verksamheter som vill servera alkohol. Lagändringen innebär dock inte att kraven på serveringstillstånd försvinner eller att alla verksamheter automatiskt får servera alkohol.

Kommuner kan redan i dag bevilja tillfälliga serveringstillstånd. Dessa tillståndsformer är emellertid inte nödvändigtvis anpassade till kommunala träffpunkters särskilda förutsättningar. En träffpunkt kan vara öppen för alla seniorer i ett område och samtidigt vilja servera alkohol vid endast ett fåtal arrangemang per år. Det kan då vara svårt att hitta en tillståndsform som är både praktisk och ekonomiskt rimlig.

Ett tillstånd för ett slutet sällskap förutsätter att arrangemanget faktiskt uppfyller kraven för ett sådant sällskap. En öppen träffpunkt ska inte behöva begränsa vilka seniorer som får delta enbart för att kunna använda en viss tillståndsform. Alternativet med tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten kan i sin tur innebära kostnader och administrativa krav som är svåra att motivera för en verksamhet som endast vill anordna enstaka festliga arrangemang.

Det är därför rimligt att överväga en särskild ordning som tar hänsyn till träffpunkternas karaktär, begränsade serveringsfrekvens och sociala uppdrag.

Ett särskilt seniorserveringstillstånd

Regeringen bör ta fram ett förslag till en särskild, förenklad tillståndsform för tillfällig alkoholservering vid kommunala träffpunkter för äldre. Tillståndsformen bör

göra det möjligt för en kommunal verksamhet att ansöka om servering vid flera i förväg planerade arrangemang under ett kalenderår genom en samlad ansökan.

En möjlig modell är att tillståndet omfattar högst tolv arrangemang per år vid samma träffpunkt. Antalet ska ses som en utgångspunkt för lagstiftningsarbetet och bör bedömas utifrån verksamheternas behov och möjligheten att upprätthålla en ansvarsfull alkoholservering.

Tillståndsformen bör utformas så att träffpunkten kan fortsätta vara öppen för seniorer utan att arrangemangen måste begränsas till slutna sällskap. Avgiften bör vara proportionerlig i förhållande till verksamhetens omfattning och det begränsade antalet serveringstillfällen. En samlad ansökan bör också kunna minska den administrativa bördan för både kommunen och tillståndsmyndigheten.

En sådan ordning ska inte innebära att grundläggande krav på lämplighet, åldersgränser, ordning, tillsyn och ansvarsfull alkoholservering sätts åt sidan. Tvärtom bör tydliga regler skapa bättre förutsättningar för kommunerna att planera arrangemangen och säkerställa att serveringen sker under trygga former.

Det bör även övervägas hur kommunerna kan säkerställa att serveringsansvaret är tydligt, att personalen har rätt förutsättningar att hantera situationer som uppstår och att besökare som inte vill dricka alkohol känner sig lika välkomna som alla andra.

Stockholm som utgångspunkt – en lösning för hela landet

Stockholm är ett tydligt exempel på varför frågan är relevant. I en storstad med många stadsdelar och olika former av seniorverksamhet är träffpunkterna viktiga mötesplatser. Förutsättningarna för verksamheterna varierar, men behovet av gemenskap och meningsfulla aktiviteter finns i hela landet.

En nationell och tydlig tillståndsordning skulle kunna göra det enklare för kommuner att planera sociala arrangemang utan att behöva hantera en separat ansökan för varje tillfälle. Samtidigt skulle den ge kommunerna en tydlig rättslig ram att förhålla sig till och möjlighet att anpassa verksamheten efter lokala behov.

Utgångspunkten bör vara att regelverket ska vara proportionerligt. En verksamhet som serverar alkohol regelbundet ska kunna omfattas av andra krav än en kommunal träffpunkt som vill erbjuda ett glas vin eller öl vid enstaka festmiddagar under året. Skillnader i verksamheternas omfattning och syfte bör kunna beaktas utan att skyddet för besökarna eftersätts.

Kommunala träffpunkter ska främja gemenskap, delaktighet och ett aktivt seniorliv. Äldre ska kunna påverka sin vardag och delta i sociala sammanhang på egna villkor.

Lotta Högström (M)

Kristina Axén Olin (M)

Mårten Blix (M)

Joanna Lewerentz (M)

Maria Stockhaus (M)

Merit Frost Lindberg (M)

Sophia Granswed Baat (M)